

GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

ELEKTRONIKA SG

TYD: 3 uur

PUNTE: 200

INSTRUKSIES:

- Beantwoord AL die vrae.
 - ? Goedgekeurde sakrekenaar mag gebruik word.
 - Antwoorde moet duidelik genommer word.
 - Hou vrae en onderafdelings van vrae bymekaar.
 - Sketse en diagramme moet groot, netjies en benoem wees.
 - ? Lys formules word op die bladsye 6 tot 9 van die vraestel verskaf.
-
-

VRAAG 1
ELEKTRIESE STROOMTEORIE

- 1.1 ? Kapasitor van 40 mikrofarad, ? induktor van 0,1 henry en ? resistor van 20 ohms word in serie verbind. ? 100 V / 100 Hz-wisselstroomtoevoer word aan die kring verbind.

Bereken die volgende:

1.1.1	Induktiewe reaktansie	(3)
1.1.2	Kapasitiewe reaktansie	(3)
1.1.3	Impedansie	(4)
1.1.4	Stroom	(3)
1.1.5	Drywingsfaktor	(3)
1.1.6	Fasehoek	(3)
1.1.7	Ware drywing	(3)
1.1.8	Reaktiewe drywing	(3)
1.1.9	Skyndrywing	(3)
1.1.10	Spanningsval oor elke komponent	(9)
1.2	Bepaal die Q-faktor van die kring in Vraag 1.1.	(3)

[40]

VRAAG 2
DRIEFASIGE WISSELSTROOMSTELSELS

- 2.1 ? Driefasige 380 V sterverbinde motor het ? uitset van 50 kW met ? drywingsfaktor van 0,85 en 'n rendement van 90% .
Bereken die volgende:
- 2.1.1 Stroom by vollas (4)
- 2.1.2 Skyndrywing (3)
- 2.1.3 Fasespanning (3)
- 2.2 Beskryf aan die hand van ? netjiese, benoemde skets hoe volgolf-gelykriktig in ? driefasige wisselstroomstelsel verkry word. (10)
[20]

VRAAG 3
HALFGELEIERS

- 3.1 Indien die basisstroom van ? transistor $20 \mu\text{A}$ is wanneer die emittorstroom $6,4 \text{ mA}$ is, wat sal die kollektorstroom wees? (3)
- 3.2 Teken ? korrek voorgespanne NPN-transistor in blokvorm.
Dui die volgende duidelik aan:
- Verarmingsgebiede
 - Die rigting waarin ladingsdraers beweeg
 - Die meerderheidsdraers
 - AL die voorspannings en die konvensionele stroomrigtings (10)
- 3.3 Teken ? kringdiagram om die werking van die beheerde silikongelykriktiger (BSG) te demonstreer. (5)
[18]

VRAAG 4
VERSTERKERS

- 4.1 Teken die kringdiagram van ? volledige resistor-kapasitorkoppeling (RK)-versterker. Benoem al die kapasitors en resistors duidelik. (18)
- 4.2 Verduidelik die doel van die volgende komponente wat in ? transistor-versterkerkring gebruik word:
- 4.2.1 Koppelingskapasitor (2)
- 4.2.2 Emittor omloopkapasitor (2)
- 4.2.3 Emittor resistor (2)
- 4.3 Teken ? transistor-versterker wat gebruik maak van negatiewe terugvoer. (6)
[30]

**VRAAG 5
SKAKEL- EN BEHEERKRINGE**

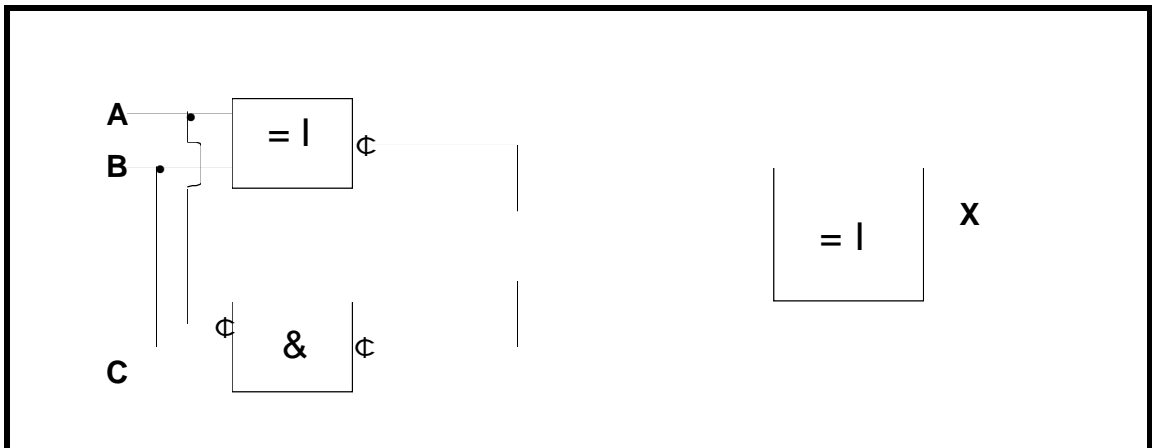
- 5.1 Noem die TWEE metodes wat gebruik word om ? reëlaarkring aan ? las te verbind. (2)
- 5.2 Teken ? werkkring van ? eenvoudige Zenerdiode-reguleerder. (6)
- 5.3 Teken ? blokdiagram wat vier substelsels van ? kragtoevoer-kring aandui. Benoem elke stadium duidelik. Sluit ? eenvoudige kringsimbool van elke blok in. (10)
- 5.4 Teken die spanning-golfvorm wat met elke stadium in Vraag 5.3 gepaardgaan. (10)
- 5.5 Skryf die werking van elke stadium in Vraag 5.3 puntsgewys neer. (8)
- [36]**

**VRAAG 6
OSSILLATORS**

- 6.1 Teken ? netjiese, benoemde kringdiagram van ? induktief-gekoppelde ossillator. (12)
- 6.2 Verduidelik kortliks die piëso-elektriese effek met verwysing na kristalle. (2)
- [14]**

**VRAAG 7
REKENAARBEGINSELS**

- 7.1 Teken die Boole-vergelyking, waarheidstabel en die elektriese-ekwivalent-kring van die twee-inset-OF-hek. (10)
- 7.2 Bewys met Boole-algebra dat
- $$AB + BC + AC = BC + AC \quad (7)$$
- 7.3 Skryf die Boole-uitdrukking vir die volgende kringdiagram neer: (4)

[21]

**VRAAG 8
ELEKTRONIESE APPARAAT**

8.1	Teken ? volledige blokdiagram van ? ossilloskoop wat elke hoofkontrolekring aandui.	(13)
8.2	Verduidelik wat bedoel word met: kalibreer ? skaal.	(3)
[16]

**VRAAG 9
BEROEPSVEILIGHEIDSMATREËLS**

9.1	Noem DRIE reëls van toepassing op die werkwinkel waarin jy vanjaar gewerk het.	(3)
9.2	Verduidelik TWEE maniere hoe Vigs van een persoon na ? ander oorgedra kan word.	(2)
[5]

TOTAAL: 200

INFORMATION SHEET / INLIGTINGSBLAD
ELECTRIC CURRENT THEORY / ELEKTRIESE STROOMTEORIE

$$I = \frac{V}{R} \text{ AMPS}$$

$$P = V \times I \text{ WATT}$$

$$t = \frac{1}{F} \text{ seconds / sekondes}$$

$$V_{\text{ave. / gem.}} = V_m \times 0,637$$

$$V_{\text{rms./ wgk.}} = V_m \times 0,707$$

THREE-PHASE ALTERNATING CURRENT SYSTEMS /
DRIEFASIGE WISSELSTROOMSTELSELS

STAR / *STER*

$$V_L = \sqrt{3} \times V_P$$

$$I_L = I_{PH}$$

DELTA

$$V_L = V_P$$

$$I_L = \sqrt{3} \times I_P$$

$$\text{Efficiency / Rendement} = \frac{\text{output/uitset}}{\text{input/inset}}$$

$$P = \sqrt{3} \cdot V_L \cdot I_L \cdot \text{COS} \emptyset$$

**SERIES AND PARALLEL RLC CIRCUITS /
SERIE EN PARALLEL RLC KRINGE**

$$X_C = \frac{1}{2\pi f C}$$

$$Z = \sqrt{R^2 + X_x^2}$$

$$X_L = 2\pi f L$$

$$X = X_L \approx X_C$$

$$V_T = \sqrt{V_R^2 + V_C^2}$$

$$I_T = \sqrt{I_R^2 + I_X^2}$$

$$V_T = \sqrt{V_R^2 + V_L^2}$$

$$I_X = I_C \approx I_L$$

$$V_T = \sqrt{V_R^2 + V_X^2}$$

$$V_C = I_T \times X_C$$

$$V_X = V_L \approx V_C$$

$$V_L = I_T \times X_L$$

$$Z = \sqrt{R^2 + X_C^2}$$

$$V_R = I_T \times R$$

$$Z = \sqrt{R^2 + X_L^2}$$

$$I_C = \frac{V_{SS}}{X_C}$$

$$I_L = \frac{V_{SS}}{X_L}$$

$$I_R = \frac{V_{SS}}{R}$$

RESONANCE FREQUENCY / RESONANTE FREKWENSIE

$$F_T = \frac{1}{2\pi \sqrt{LC}} \text{ (Hz)}$$

$$Z = \frac{V}{I}$$

$$F_T = \frac{1}{2\pi} \times \sqrt{\frac{1}{LC} - \frac{R^2}{L^2}} \text{ (Hz)}$$

$$Z_D = \frac{L}{CR}$$

$$Q = \frac{X_L}{R}$$

$$Q = \frac{X_C}{R}$$

$$Q = \frac{1}{R} \sqrt{\frac{L}{C}}$$

$$R = Z$$

TRANSFORMERS / TRANSFORMATORS

$$\frac{V_1}{V_2} = \frac{N_1}{N_2} = \frac{I_2}{I_1}$$

$$\frac{N_1}{N_2} = \sqrt{\frac{Z_1}{Z_2}}$$

MEASURING INSTRUMENTS / MEETINSTRUMENTE

$$R_{\text{sjung}} / R_{\text{shunt}} = \frac{I_m \times R_m}{I_{\text{shunt}} / I_{\text{sjung}}}$$

$$R_S = \frac{V_T}{I_M} - R_M$$

$$R_S = \frac{I_M \cdot R_M}{I - I_M}$$

AMPLIFIERS / VERSTERKERS

$$I_e = I_c + I_b$$

$$V_{cc} = V_{Rc} + V_{ce}$$

$$I_c = \frac{V_{cc}}{Rc}$$

$$= I_c$$

$$= I_b$$

OPERATIONAL AMPLIFIERS / OPERASIONELE VERSTERKERS

$$A_v = - \frac{R_F}{R_1}$$

$$V_{OUT/UIT} = A_v \times V_I$$

$$A_v = 1 + \frac{R_F}{R_1}$$

$$V_{OUT/UIT} = A_v \times V_I$$

$$V_{OUT/UIT} = \frac{1}{RC} \int V_1 dt$$

$$V_{OUT/UIT} = - RC \frac{dv}{dt}$$

$$V_{OUT/UIT} = - \left(V_1 \frac{R_F}{R_1} + V_2 \frac{R_F}{R_2} + V_3 \frac{R_F}{R_3} \right)$$

DECIBEL RATIOS / DESIBELVERHOUDINGS

$$G_I = 20 \log \frac{I_2}{I_1}$$

$$G_V = 20 \log \frac{V_2}{V_1}$$

$$G_P = 10 \log \frac{P_2}{P_1}$$

COMPUTER PRINCIPLES / REKENAARBEGINSELS

$$A.B = B.A$$

$$A + B = B + A$$

$$A.(B . C) = (A . B) .C$$

$$A + (B + C) = (A + B) + C$$

$$A(B + C) = AB + AC$$

$$A + (B.C) = (A + B) + (A + C)$$

$$A(A + B) = A$$

$$A + (AB) = A$$

$$A + 0 = A$$

$$A + 1 = 1$$

$$A.0 = 0$$

$$A.1 = A$$

$$A + A = A$$

$$A.A = 1$$

$$A.A = A$$

$$A.A = 0$$

$$0 = A$$

$$1 = 0$$

$$A = A$$